

De illusie van overwinning & China's strategische geduld

Door Frank , 21 april 2026

In het volatiele toneel van de moderne geopolitiek veranderen verhalen vaak sneller dan raketbanen.

Onlangs beleefden de wereldmarkten een korte, euforische ervaring na beweringen van voormalig Amerikaans president Donald Trump dat de Straat van Hormuz was veiliggesteld, dat Iran had toegezegd deze nooit meer te sluiten en dat er gezamenlijke Amerikaans-Iraanse inspanningen gaande waren om zeemijnen te verwijderen en verrijkt uranium te winnen. Even kelderden de olieprijsen en vierden beleggers wat een diplomatieke doorbraak leek te zijn. Volgens vooraanstaande Chinese wetenschappers en onafhankelijke analisten was deze vreugde echter niet alleen voorbarig, maar mogelijk ook geënceneerd.

© Publiek Domein

Achter het marktoptimisme schuilt een duistere realiteit: het conflict betreedt een nieuwe, gevaarlijkere fase. Zoals Glenn Diesen, de presentator van het interview, opmerkte, waren deze beweringen waarschijnlijk ofwel verzinsels voortkomend uit een verslechterende geestelijke toestand, ofwel opzettelijke manipulaties om handel met voorkennis te bevorderen – berichten suggereren dat er slechts enkele minuten voor de aankondiging een massale shortpositie op olie werd ingenomen. Ongeacht het motief is de consensus onder strategische waarnemers in Peking duidelijk: de volgende fase van deze oorlog zal niet worden gekenmerkt door vrede, maar door uitgebreid geweld gericht op de civiele infrastructuur van Iran.

Om te begrijpen hoe Peking deze escalatie en de bredere implicaties ervan voor de wereldorde interpreteert, wenden we ons tot professor Wang Wen, decaan van het Chongyang Instituut voor Financiële Studies aan de Renmin Universiteit van China. In

een recent gesprek met Diesen gaf professor Wang een uitgebreide analyse van het standpunt van China, waaruit een strategie naar voren kwam die niet wordt gekenmerkt door reactieve agressie, maar door structurele aanpassing op de lange termijn en een streven naar stabiliteit in een steeds chaotischer wordende wereld.

Het einde van de post Koude Oorlog orde

Het Westen heeft het tijdperk na 1991 decennialang gekarakteriseerd als een periode van relatieve stabiliteit, beheerst door het internationaal recht. Professor Wang betwist dit narratief en wijst erop dat de wereld in de 37 jaar sinds het einde van de Koude Oorlog minstens 150 militaire conflicten heeft meegemaakt. Van de Golfoorlog en de invasies van Afghanistan en Irak tot de interventies in Libië, Syrië en Oekraïne: de overgrote meerderheid van deze conflicten werd gekenmerkt door directe Amerikaanse deelname of steun. De zogenaamde post Koude Oorlog orde loopt ten einde," stelt Wang. "We betreden een nieuw tijdperk van multipolariteit."

In dit opkomende landschap betoogt Wang dat de Verenigde Staten het strategische vermogen hebben verloren om de wereldpolitiek te domineren. Hij beschrijft de VS niet als een hegemon, maar als een "afbrokkende oude baas" wiens allianties afbrokkelen. Europa is steeds meer verontrust door de Amerikaanse onvoorspelbaarheid en zelfs traditionele partners zoals Japan en Canada verzetten zich. In deze context is de oorlog tegen Iran niet slechts een regionaal conflict; het is een symptoom van een tanende macht die probeert de energievoorziening van China te verstikken door middel van maximale drukcampagnes en blokkades.

China's reactie: terughoudendheid als strategie

Op de vraag waarom China zich relatief afzijdig houdt van het conflict – vooral gezien het feit dat Amerikaanse acties de Chinese energie-import en investeringen in het Belt and Road Initiative (BRI) direct bedreigen – legt Wang uit dat deze terughoudendheid geworteld is in de onderliggende politieke filosofie van China. Peking pleit voor een staakt-het-vuren en politieke onderhandelingen en verzet zich tegen unilaterale sancties en extraterritoriale jurisdictie.

Deze voorzichtigheid moet echter niet worden verward met zwakte.

Wang typeert de Amerikaanse dreigingen om Chinese banken die handel drijven met Iran te sanctioneren als die van een "papieren tijger". Hij merkt op dat China's reactie op dergelijke dreigingen doorgaans een kalme uitdaging is: "Kom maar op. Probeer me maar te sanctioneren. Als jullie van plan zijn sancties op te leggen, zullen wij zeker tegenmaatregelen nemen." Wang is van mening dat de VS dergelijke drastische maatregelen niet zullen durven nemen, omdat dit een aanzienlijke politieke tegenslag zou betekenen voor de regering-Trump, met name met het oog op de binnenlandse verkiezingen.

Economische schok en strategische diversificatie

Ondanks het retorische zelfvertrouwen zijn de economische realiteiten van het conflict grimmig. China heeft ongeveer 5 miljard dollar in Iran geïnvesteerd, waarvan een groot deel nu stil ligt. Personeel is geëvacueerd en de investeringsvooruitzichten zijn onzeker geworden. Nog belangrijker is dat ongeveer 35% van de Chinese olie-import via de Straat van Hormuz verloopt. De verstoring van deze aanvoerlijnen heeft al schommelingen op de Chinese kapitaalmarkten veroorzaakt en zorgen over de energiezekerheid aangewakkerd.

Wang betoogt echter dat deze schokken een strategische transformatie versnellen die al gaande was. De kern van het Belt and Road Initiative is altijd geweest om de afhankelijkheid van maritieme scheepvaartroutes, die kwetsbaar zijn voor de Amerikaanse marineoverheersing, te verminderen. De huidige crisis heeft de urgentie van deze koerswijziging benadrukt.

"We zien een strategische verandering die wordt bepaald door twee kernbegrippen: de diversificatie van transportcorridors en de diversificatie van energiebronnen," legt Wang uit. China breidt in hoog tempo de oliepijpleidingen over land uit over het Euraziatische continent. Het belang van de China Europa Spoorweg express, de Trans Kaspische transportcorridor en de landcorridors in Centraal-Azië is sterk toegenomen. Tegelijkertijd verhoogt Peking de energie-allocatie vanuit niet Midden Oosterse bronnen, waaronder Rusland, Centraal-Azië, Afrika en Zuid-Amerika. Het doel is om de afhankelijkheid van één enkele maritieme knelpunt te verminderen en zo de Chinese economie te beschermen tegen toekomstige geopolitieke chantage.

De Taiwan kwestie en de achteruitgang van de VS

Een veelgehoorde speculatie in westerse strategische kringen is dat de Amerikaanse betrokkenheid in het Midden Oosten en Oekraïne China de mogelijkheid biedt om de Taiwan kwestie met geweld op te lossen. Wang verwerpt deze redenering als

fundamenteel onjuist.

"De kans op een vreedzame oplossing wordt steeds groter", stelt Wang. Hij benadrukt dat het gebruik van geweld door het Chinese vasteland niet afhankelijk is van de militaire capaciteit van de VS, maar van stappen richting Taiwanese onafhankelijkheid. "Zelfs 30 jaar geleden, toen de militaire macht van de VS wellicht op haar hoogtepunt was, zou het Chinese vasteland, als Taiwan de onafhankelijkheid had uitgeroepen, nog steeds met geweld tot hereniging zijn overgegaan."

Wang betoogt dat de VS simpelweg niet in staat zijn Taiwan vandaag de dag te verdedigen, ongeacht waar hun aandacht op gericht is. Daarom wordt de tijdlijn van China niet bepaald door Amerikaanse afleiding, maar door hun eigen voorkeur voor vreedzame integratie. De oorlog in Iran, in plaats van militarisme aan te moedigen, benadrukt de voordelen van stabiliteit – een goed dat China biedt, terwijl de VS conflicten exporteren.

De machtsdriehoek: VS, China en Rusland

Het conflict heeft de strategische driehoek tussen Washington, Peking en Moskou aanzienlijk hervormd. Voorheen fungeerden de VS als de proactieve aanjager van de mondiale dynamiek, terwijl China en Rusland een reactieve rol speelden. Nu zijn de rollen omgedraaid. De VS zijn sterk beperkt, onvoorspelbaar en steeds meer geïsoleerd.

Rusland is als winnaar uit de bus gekomen door de chaos, met stijgende olieprijsen en een versterkte positie op het Oekraïense slagveld. China, dat op korte termijn economische tegenwind ondervindt, heeft strategisch initiatief verworven. De VS kunnen beide landen niet langer effectief tegelijkertijd in bedwang houden. Wang suggereert zelfs dat Trumps behoefte om verdere economische schade te voorkomen hem ertoe kan dwingen verzoenende gebaren richting Peking te maken, waardoor China en Rusland sterkere troeven in handen krijgen in hun respectievelijke politieke spelletjes.

"De Verenigde Staten hebben misschien elke slag gewonnen, maar ze hebben de strijd tegen oorlog verloren," concludeert Wang. "President Trump mag dan wel een meester zijn in elke tactische manoeuvre, maar als het op de grote strategie aankomt, blijkt hij een dwaas te zijn."

Strategische kansen creëren door vrede

In zijn nieuwe bestseller, **New Strategic Opportunity: China and the World Towards 2035**, schetst professor Wang een visie waarin China's grootste kracht ligt in het vermogen om interne stabiliteit te handhaven te midden van externe chaos. Terwijl de VS afglijden naar wat sommige waarnemers omschrijven als cognitieve achteruitgang en strategische incoherentie, richt China zich op binnenlandse oplossingen: het uitroeien van absolute armoede, het bouwen van een robuust hogesnelheidsspoornetwerk, het waarborgen van energiezekerheid en het bevorderen van een samenleving vrij van wapengeweld en systemische instabiliteit.

"Hoe meer de Verenigde Staten oorlog proberen uit te lokken, hoe meer China ernaar streeft de vrede te bewaren," zegt Wang. "Voor de Verenigde Staten is elke oorlog een stap verder op de ladder van achteruitgang. Omgekeerd geldt voor China: hoe langer het erin slaagt de vrede te bewaren, hoe duurzamer de opkomst zal zijn."

Nu de oorlog tegen Iran een volgende, gewelddadigere fase ingaat, wordt het contrast tussen de twee supermachten scherper. De ene vertrouwt op verwarring, marktmanipulatie en kinetische macht om een tanende hegemonie te behouden. De andere vertrouwt op infrastructuur, diversificatie en strategisch geduld om een multipolaire toekomst op te bouwen.

<https://youtu.be/cY6pogM1LzE>